

	LEAFDE
Leerjaar	VO klas 1 en 2
Type les	Project op school door de docent over LEAFDE
Lesduur	1x 60 minuten 1x 50 minuten
Omschrijving van de les	<p>Een project waarbij de leerlingen kennismaken met de kunstinstallatie LEAFDE.</p> <p>Welke planten zie je allemaal? Wat is het verhaal achter deze plant? Hoe moet je een plant verzorgen? Hoe houd je zelf een logboek bij?</p> <p>De leerlingen bekijken de planten in de kunstinstallatie LEAFDE. De leerlingen kiezen een plant en lezen het verhaal achter de plant. De leerlingen denken na over wat deze plant allemaal nodig heeft. Ze een verzorgingsplan en maken hierbij tekeningen. De leerlingen zorgen een week lang voor hun plant en houden wat ze doen bij in een logboek door middel van schrijven en tekenen. Aan het einde van de week is er een plantenpresentatie waarin de groepjes aan elkaar presenteren wat ze hebben gedaan.</p>
Onderwerpen	Planten, verhalen, logboek, verzorgen
Vakgebied	Nederlands, oriëntatie op jezelf en op de wereld, kunstzinnige oriëntatie

Kerdoelen onderbouw	
Nederlands	1. De leerling leert zich mondeling en schriftelijk begrijpelijk uit te drukken. 6. De leerling leert deel te nemen aan overleg, planning, discussie in een groep. 7. De leerling leert een mondelinge presentatie te geven.
Mens en natuur	29. De leerling leert kennis te verwerven over en inzicht te verkrijgen in sleutelbegrippen uit het gebied van de levende en niet-levende natuur, en leert deze sleutelbegrippen te verbinden met situaties in het dagelijks leven.
Mens en maatschappij	36. De leerling leert betekenisvolle vragen te stellen over maatschappelijke kwesties en verschijnselen, daarover een beargumenteerd standpunt in te nemen en te verdedigen, en daarbij respectvol met kritiek om te gaan.
Kunst en cultuur	52. De leerling leert mondeling of schriftelijk te reflecteren op eigen werk en werk van anderen, waaronder kunstenaars.

Uitvoering	Les 1
Lesplanning	Totaal: 60 minuten Inleiding: 25 minuten Opdracht - verzorgingsplan: 30 minuten Opdracht - logboek: 20 minuten (huiswerk, vindt verspreid over de week plaats) Reflectie: 5 minuten
Vorbereiding	Bestudeer dit lesformat. Bekijk waar het plantenasiel op school is opgebouwd. Bekijk de bijlagen en print deze: <ul style="list-style-type: none"> • 'LEAFDE groep 5 en 6 – p. 1 verzorgingsplan (bijlage)' 1x per kind • 'LEAFDE groep 5 en 6 – p. 2 logboek (bijlage)' 2x per 5 kinderen Print de 2 ^e pagina van het logboek eventueel vaker als extra bladzijden nodig zijn. <p>Informatie voor de leerkracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het plantenasiel LEAFDE komt voor één week bij jullie op school. In elke klas voert de groepsdocent twee lessen uit: een opstartles waarin de leerlingen een plan maken en aan het einde van de week een presentatieles. • Het verzorgen van de planten en de opdrachten doen de leerlingen in vijf groepjes. Elk groepje krijgt één plant om te verzorgen. • Voor het lezen van de verhalen zijn er telefoons of tablets nodig met camera en internet. Laat de leerlingen hiervoor hun eigen telefoon gebruiken. • De opdracht – logboek wordt tijdens deze les uitgelegd, maar verspreid over de week uitgevoerd. Dit kan worden ingezet als huiswerk of bij taaktijd. <p>Zet de volgende materialen klaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geprint verzorgingsplan 1x per leerling • Geprint logboek 1x per groepje (5 groepjes) • Stiften + eventueel kleurpotloden • Telefoons of tablets van de leerlingen die QR-codes kan scannen
Inleiding/ oriëntatie	<p>Toon afbeelding 1 Vertel: We gaan deze week een project doen: LEAFDE. Dit is een project van Tetem.</p> <p>Toon afbeelding 2 Vertel: LEAFDE is een plantenasiel. Dit asiel is bij ons op school deze week. Vraag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wie kan vertellen wat een asiel is? • Is er iemand wel eens in een asiel geweest? <p>Vertel: Iedereen kent een dierenasiel wel. Dit is een plek waar je bijvoorbeeld een hond of kat kan brengen. Als die op straat gevonden is, of als baasjes er niet meer voor kunnen zorgen. In het asiel wordt een nieuw baasje gezocht voor de huisdieren.</p> <p>Kunstenaar Ton Nieuwenhuis heeft het plantenasiel ontwikkeld. Het werk ongeveer hetzelfde, maar dan met planten. Er komen planten die niet meer in huis passen, of die het niet zo goed meer doen. In het plantenasiel worden ze verzorgd, en wordt er een nieuw huis voor ze gezocht.</p> <p>Toon afbeelding 3 en 4 Vertel: Het plantenasiel heet LEAFDE.</p> <p>Vraag: Wie kan deze naam uitleggen?</p>

	<p>Vertel: LEAFDE klinkt als liefde, maar je schrijft het anders. Er zit het woord LEAF in, dat blaadje (van een boom) betekent in het Engels. Dit heeft natuurlijk alles te maken met de planten. In combinatie met liefde betekent het: wees lief voor deze planten.</p> <p>Hier zie je het plantenasiel in Tetem in Enschede.</p> <p>Vraag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat valt je op aan de foto's? <p>Vertel: Heb je de stokjes gezien in de planten? Daarop staat een QR-code die je kan scannen met een telefoon of tablet. Je krijgt dan een verhaal op je telefoon dat je kan lezen vanuit het perspectief van de plant, alsof die een verhaal vertelt.</p> <p>Vraag: Denk je dat deze verhalen echt zijn? Waarom wel of niet?</p> <p>Vertel: De verhalen zijn (voor het grootste deel) echt. De mensen die hun plant hebben afgestaan aan het plantenasiel hebben hun verhaal verteld aan de maker met LEAFDE, Ton Nieuwenhuis. Hij heeft er vervolgens een verhaal van gemaakt vanuit dat wordt verteld door de plant. Hier en daar is het een beetje aangepast, maar het is allemaal gebaseerd op waargebeurde verhalen.</p> <p>Jullie gaan deze week in groepjes zorgen voor één plant uit het plantenasiel. Je leest het verhaal van de plant, bedenkt wat de plant allemaal nodig heeft, en je gaat bijhouden wat jullie allemaal hebben gedaan voor de plant.</p> <p>Voor de leerkracht: verdeel de klas in groepjes vijf groepjes. Neem de leerlingen mee naar het plantenasiel op school.</p> <p>Stel bij het bekijken van de planten bijvoorbeeld de volgende vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Welke plant vind jij mooi? Waarom? • Welke plant is het meest opvallend? Hoe komt dat? • Welke plant vind jij bijzonder? Waarom? • Zitten er planten bij die jullie thuis ook hebben? <p>Voor de leerkracht: laat de leerlingen zelf de planten bekijken en de QR-codes scannen op hun telefoon. Ze de verhalen van de planten. Daarna overleggen ze met hun groepje en kiezen ze een plant.</p>
Opdracht - Verzorgingsplan	<p>Laat alle leerlingen weer op hun plek zitten in de klas, groepjes bij elkaar.</p> <p>Vertel: Je maakt met je groepje een plan om voor jullie plant te zorgen: een verzorgingsplan. Je schrijft en tekent daarin wat de plant allemaal nodig heeft.</p> <p>Vraag: Wat betekent <i>verzorgen</i>? Wie heeft er wel eens iets of iemand verzorgd?</p> <p>Vertel: Verzorgen betekent dat je iets doet voor iets of iemand anders zodat die krijgt wat nodig is.</p> <p>Voorbeelden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een (ziek) persoon verzorgen • Een huisdier verzorgen • Planten verzorgen <p>Vraag: Waarom is het verzorgen van een persoon/ huisdier/ plant belangrijk, naast dat het belangrijk is voor diegene/datgene die verzorgd wordt?</p>

	<p>Vertel: Het verzorgen van iets of iemand is belangrijk voor jezelf. Het laat zien dat je verantwoordelijkheid hebt. Mensen kunnen erop vertrouwen dat je iets voor hen doet. Je draagt op deze manier bij aan de maatschappij.</p> <p>Optioneel: Vraag: Wie heeft er wel eens gehoord over mantelzorg? Vertel: Sommige mensen doen iets dat mantelzorg heet. Dan zorg je vrijwillig (onbetaald) voor iemand in je naaste omgeving die hulp nodig heeft. Dit kan op veel manieren: iemand verplegen met een handicap, hulp bij koken of schoonmaken of geestelijke steun. Er zijn in Nederlands zo'n 5 miljoen mensen die mantelzorg geven. Dat is heel belangrijk.</p> <p>Vertel: Deze week zorgen jullie voor een plant uit het plantenasiel. Alle planten hebben basisbehoeften. Vraag: Wat heeft een plant allemaal nodig?</p> <p>Voorbeelden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1x in de week water geven • Elke dag: de plant in de schaduw of in de zon zetten • Elke dag: controleren op bruine blaadjes <p>In het verhaal van je gekozen plant zitten nog extra dingen die specifiek jullie plant nodig heeft. Vergeet die niet!</p> <p>Toon afbeelding 5 Vertel: Dit alles schrijf en teken je in het verzorgingsplan. Iedereen vult een eigen plan in, maar overleg hierover met je groep zodat iedereen op dezelfde golflengte zit. Ook kan je ervoor kiezen om samen één plan te maken, maar dan moeten de tekeningen en beschrijvingen wel extra uitgebreid zijn.</p> <p>Voor de leerkracht: laat het werkblad aan de klas zien, deel het uit en laat ieder leerling een werkblad invullen.</p> <p>Wanneer de leerlingen klaar zijn: laat hen overleggen over de taken. Wie gaat op welke dag de plant verzorgen?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verdeel de dagen van de week over het groepje. • Op die dag doen één of twee leerlingen de verzorging van de plant. • Water geven hoeft maar één keer in de week. Spreek af wie dat doet op welke dag.
Opdracht - Logboek	<p>Toon afbeelding 6 Telkens als iemand uit je groepje iets heeft gedaan voor de plant, schrijft diegene haar/zijn naam, de dag en het tijdstip in het logboek. Ook maak je een kleine tekening erbij.</p> <p>Vraag: Weet iemand wat een logboek is? Vertel: Een logboek is een boekwerk waarin gebeurtenissen worden bijgehouden. Het wordt bijvoorbeeld gebruikt in de scheepvaart (voor snelheidsmetingen en navigatie), in de wetenschap (een labjournaal), in de auto (onderhoudsboekje) of door hardlopers (een runner's log). Je kan dan altijd teruglezen wat er is gebeurd op een bepaald moment.</p> <p>Vraag: Wat moet je opschrijven in een logboek, denk je? Antwoord: Datum, tijd, naam, en de gebeurtenis.</p> <p>Vraag: Schrijf je in een logboek feiten of meningen? Vertel: Een logboek is bedoeld voor feiten.</p>

	Je maakt ook een kleine tekening erbij of een symbool. Dit hoeft niet uitgebreid, als het maar duidelijk is wat jullie hebben gedaan om de plant te verzorgen.
Reflectie	<p>Reflecteer met de leerlingen op de les. Laat een aantal groepjes hun verzorgingsplan presenteren aan de rest van de klas.</p> <p>Stel bijvoorbeeld de volgende vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waar ging het verhaal van jullie plant over? Vertel het in je eigen woorden. • Wat moeten jullie allemaal voor je plant doen? • Welke tekening in jullie verzorgingsplan vind jij goed gelukt? Geef iemand een compliment.

Uitvoering	Les 2
Lesplanning	Totaal: 50 minuten Opdracht: 20 minuten Presentatie: 25 minuten Reflectie: 5 minuten
Vorbereiding	<p>Bestudeer dit lesformat.</p> <p>Zet de volgende materialen klaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De verzorgingsplannen van de groepjes • De logboeken van de groepjes • De planten uit de kunstinstallatie LEAFDE • Papier A4 • Stiften + eventueel kleurpotloden
Opdracht	<p>Toon afbeelding 7 Vertel: Deze week hebben jullie in groepjes voor de planten gezorgd uit het plantenasiel. Vandaag presenteren we aan elkaar hoe dat is gegaan. Eerst maken we in groepjes een presentatie.</p> <p>Toon afbeelding 8 De presentatie heeft vijf onderdelen. Dit zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wat is het verhaal van jullie plant? (= samenvatting in eigen woorden) Lees het opnieuw als dat nodig is. 2. Verzorgingsplan. Presenteer wat jullie plan was. 3. Logboek. Geef een samenvatting wat jullie hebben gedaan en laat een paar tekeningen zien. 4. Samenwerking. Hoe ging dit? Wie heeft wat gedaan deze week? Is iedereen tevreden hierover of zijn er verbeterpunten? 5. Wat vonden jullie ervan om de plant te verzorgen? Bespreek iedereen's mening in de groep. <p>Voor de leerkracht: als er is gewerkt in groepjes van 4, dan kan punt 5 (of een ander punt naar keuze) worden weggelaten en worden besproken tijdens de klassikale reflectie aan het einde van deze les. Laat de leerlingen zelf een verdeling maken wie welk punt presenteert.</p> <p>Vertel: Je hebt nu tijd om met je groepje de presentatie voor de bereiden. Bereken hoeveel tijd er per groepje beschikbaar is, waarschijnlijk ongeveer 4 minuten. Dat is kort. Zorg dat jouw stukje niet te lang duurt. Het is niet erg als je</p>

	niet alles uit bijvoorbeeld het logboek of verzorgingsplan kan vertellen. Kies dan één ding uit om over te vertellen.
Presentatie	<p>Laat de groepjes één voor één hun planten, verzorgingsplan en logboek presenteren aan de rest van de klas.</p> <p>Bewaak de tijd: bij 5 groepjes hebben ze telkens 1 minuut om te wisselen in 4 minuten om te presenteren.</p>
Reflectie	<p>Reflecteer met de leerlingen op project LEAFDE.</p> <p>Stel bijvoorbeeld de volgende vragen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Wat vond je ervan om een plant met een verhaal te leren kennen? Waarom?• Welke groep kan jij tip en een top geven over hun presentatie?• Welk verhaal van de plant vond jij het leukst?• Hoe ging het maken van het verzorgingsplan?• Wat vond je van het bijhouden van het logboek? Ging dat goed?• Wat heb jij geleerd deze week?